

I. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

Název práce:	Eliáška - revitalizace továrního areálu
Jméno autora:	Bc. Sarah Myslíková
Typ práce:	diplomová práce
Fakulta/ústav:	Fakulta architektury
Katedra/ústav:	Ústav navrhování II
Oponent práce:	Ing. arch. Tereza Šváchová
Pracoviště opONENTA práce:	vlastní architektonická praxe

II. HODNOCENÍ JEDNOTLIVÝCH KRITÉRIÍ

Zadání

A

Zadáním diplomové práce je revitalizace areálu bývalé továrny na výrobu lustrů Elias Palme v Kamenickém Šenově. Cílem je nalezení vhodného funkčního využití, které by vyzdvihlo historickou hodnotu objektu a zajistilo celoroční využití areálu.

Jít svou cestou není nikdy jednoduché. Na rozdíl od svých ateliérových soupeřů se Sarah rozhodla definovat si své vlastní zadání. Na jeho počátku stála volba lokality, která logicky padla na místo, ke kterému má svůj vlastní příběh, který chtěla nakreslit a převyprávět. Funkční náplň domu, nedílnou součástí zadání, se rozhodla hledat až po cestě. Taková volba udělá zvolenou cestu najednou o dost klikatější.

Splnění zadání

B

V analytickém úvodu práce Sarah seznamuje čtenáře s lokalitou severních Čech, konkrétně západním cípem Křišťálového údolí. Vypichuje kulturní, přírodní i administrativní dominanty Kamenického Šenova a s vhodnou mírou detailu popisuje bohatou historii jednoho ze severočeských center sklářského průmyslu.

Um mistrných rukou tamních sklářů ovlivnil život v Šenově stejně tak jako vynucené změny nejen v etnickém složení místních obyvatel, čehož si Sarah správně všímá a v dalších fázích práce se vhodně zamýšlí nad řešením nastalé situace. V rámci těchto úvah jí tak nějak přirozeně vykrytalizuje funkční náplň, kterou by chtěla doplnit živelně vytvářející se mozaiku lokálního bytí. Sarah do areálu bývalé továrny na výrobu lustrů umísťuje odborné učiliště v oboru gastronomie a cestovního ruchu.

Jako diskutabilní bych označila řešení části zadání apelující na vyzdvížení historické hodnoty objektu. Přístup k této části je popsán níže. Celoroční využívání areálu je zajištěno bez pochyb.

Zvolený postup řešení

B

Prvním nutným krokem bylo nevyhnutelně dotvoření zadání. Sarah popsanou analytickou cestou došla k závěrům a následnému pojmenování řady funkčních nedostatků lokality, které vedou k jejímu následnému vylidňování a ke stárnutí místní populace.

Kamenickému Šenovu zjevně chybí kapacity v oblasti určité úrovně pohostinství, která je nedílnou součástí jinak turisticky velmi atraktivní lokality (bezmála čtyřtisícové město se nachází na úpatí dvou geomorfologických celků - Lužických hor a Českého Středohoří) a s tím logicky spjatého jakéhosi étosu "place to be". Sarah správně navrhl řešení funkčních nedostatků - tedy chybějícího gastro- a ubytovacího zařízení navázaným na nově vzniklý institut učiliště, které umístila do torza Eliášky, jak místní bývalé Palmeho továrně přezdívají.

Sarah ve své práci mapuje spíše aktuální stav, než stavebně historický vývoj areálu a k hmotám (památkově chráněných) pozůstalých zbytků domů přistupuje navýsost racionálně - do víceméně původního stavu uvádí všeobecně hodnotně potvrzovanou průčelní budovu, zatímco z ostatních objemů zachovává segmenty fasád do nichž vestavuje materiálůvě i figurativně kontrastní hmoty novostaveb.

Právě ale ona práce s rozvalinami dříve velmi slavného a architektonicky lokálně významného domu (Eliáška byla jako průmyslová stavba navržena a postavena v roce 1905 již ze železobetonu ale stále s florálními secesními prvky na fasádě) možná zasluhovala důslednější odůvodnění na první pohled ne zcela konceptuálního přístupu.

Odborná úroveň

B

Sarah během své práce neoddiskutovatelně důsledně prostudovala prostřednictvím analýz potřebné funkční nedostatky regionu.

Nově navržený areál je bezpochyby plně funkční - Hlavní budova plnicí funkční těžiště učiliště, včetně multifunkčního sálu či restaurace, které mají fungovat i nezávisle na školních hodinách a mají být v určitém režimu otevřené lokální veřejnosti, je v rámci areálu dobře hmotově řešena. Půdorysný tvar písmene U je léty ověřený a na pozemek dobře posazený. Ustoupené vstupní foyer s restaurací vytváří vhodný venkovní předprostor, funkčně distribuuje příchozí, propojuje obě podélná křídla a upomíná na signifikantní spojující krček původní budovy. Samotné vstupy pro studenty jsou vhodně oddělené, provozy jednotlivých oborů správně komunikačně napojené. Třídy a přednáškové místnosti ve vyšších patrech průčelní budovy těží z atraktivních výhledu na Šenovský vrch.

V půdorysné stopě bývalé slévárny je navržen apartmánový dům se zázemím pro studenty i sezónní turisty.

Budovy areálu člení pozemek na několik různých venkovních prostranství. Plácek před domem zůstává téměř bez zásahu a slouží svojí funkci - dává prostor vyniknout dekorativnímu průčelí a vybízí k letmému setrvání. Dlážděný dvorek uvnitř hlavní budovy skýtá velký potenciál, který ale vzhledem k nejasnému výškovému členění v návaznosti na svažité terén zůstal poněkud nevyužit. Naopak nádvoří mezi hlavní budovou a budovou bývalé slévárny je plně funkční a poskytuje prostor k zaparkování i trávení času například v bylinkové zahrádce.

Vzhledem k problému, který se Sarah rozhodla řešit, nelze hodnotit pouze funkčně a správně řešený provoz budov ve vztahu ke zvolenému účelu. Je otázkou, do jaké míry je vhodný zvolený přístup k torzu původní památky, kdy autorka na první pohled poněkud nahodile nechává stát určité segmenty fasády, zatímco jiné plně nahrazuje novostavbou realizovanou systémem "dům v domě". Předkládané schéma se zdá být argumentačně trochu neuspokojivé.

Formální a jazyková úroveň, rozsah práce

A

Formálně si autorka s prací poradila velmi dobře. Textová část je v rámci zvoleného měřítko obsahově i formálně dobrá, grafické zpracování výkresů je stejně jako čistota portfolia skvělé.

Výběr zdrojů, korektnost citací

A

O Eliášce bylo napsáno již mnohé. Vzhledem k tomu, že poslední ze soukromých majitelů firmy, pan Harry Palme, byl nejen velmi zcestovalým obchodníkem a mecenášem, ale rovněž místním kronikářem, je zjevné, že i v archivech Národního technického muzea leží mnoho napsaných příběhů, které stačí pouze zvednout. Z vlastní zkušenosti vím, že taková práce až přespříliš přesahuje obec závěrečné práce budoucí absolventky fakulty architektury. Z podobného tématu se velice snadno stane celoživotní (nejen studijní) příběh. Sarah se vzhledem k časovým možnostem odkazovala především na online dostupné zdroje a já bych ji tímto chtěla pro případnou další navazující činnost pouze pro získání dalších zážitků ponouknout pro prozkoumání archivů a muzejních badatelen. Je to svět sám pro sebe.

Další komentáře a hodnocení

Sarah ve své práci obdivuhodně odolala křivčivému vábení návazností přímých odkazů ke sklářským kořenům města i samotné Eliášky a zarputile hledala jiné možné kapacity a limity, které je slavná továrna schopna unést a ustát. Vybrala si tu těžší a ještě neobjevenou cestu. Za to jí patří můj obdiv a dík. Já jsem kdysi těmto skleněným svodům sama podlehla a dnes ráda vidím i jiný názor.

Uchopit již napsané, líbivé a podbízející se šenovské skleněné příběhy by se mohlo zdát jako sázka na jistotu. Přesto se až dodnes nikdo z místních ani přespolních nesehnul a tuto příležitost nesebral a tak Eliáška po osmi letech od mé diplomové práce stále chátrá a naděje na její záchranu se zdá být čím dál vzdálenější. Ale ten slavný citát Václava Havla o naději je všeobecně platný. Proto jsem moc ráda, že se Sarah Myslíková tématu Eliášky věnovala. Věřím, že to mělo to smysl.

III. CELKOVÉ HODNOCENÍ, OTÁZKY K OBHAJOBĚ, NÁVRH KLASIFIKACE

Zajímalo by mne, zda-li Sarah na konci své práce našla odpovědi na otázky, které ji na začátku daly impuls pro otevření tohoto nejednoduchého tématu?

Dokážeš, milá Sarah, zpětně kriticky zhodnotit sama svou práci a vhodnost zvolené funkční náplně?

Jak bys postupovala ve vztahu k ruině Eliášky, měla-li bys před sebou reálné zadání a nemusela ses držet školních osnov? Zamýšlela ses, kde je hranice toho, kdy "se vyplatí" dům pietně opravovat a kdy naopak postupovat bez možná přílišného sentimentu a přijmout racionální rozvoj města?

Předloženou závěrečnou práci hodnotím klasifikačním stupněm **B**.

Datum: 4.6.2024

Podpis:

